

Sterke protester - til ingen nytte: Slutt for Føderiket

Innen 1. juli stenges dørene for fødende i jordmorstyrte Føderiket i Oslo, ett år før prosjektperioden på fem år går ut. Tekst og foto Sidsel Valum

Nedleggelsen av føderiket ble vedtatt av ledelsen for Oslo Universitetssykehus 22. februar i år. Dermed er det kanskje – midt i sommermånedene når fødekapasiteten på sykehus i Oslo er minst – over og ut for et tilbud til fødende i osloområdet som 97 prosent av brukerne har sagt seg fornøyd med.

Den jordmorstyrte fødeenheten Føderiket har hatt jevn økning i antall fødsler siden starten i 2007, men har ikke nådd et antall på 300 fødsler i året, som var målet. Ifølge ledelsen ved Oslo Universitetssykehus (OUS) er det ikke økonomiske grunner til vedtaket om sammenslåing med ABC-enheten, men et ønske om å slå sammen «dupliserte enheter» ved omorganiseringen som følge av at de tre tidligere sykehusene Rikshospitalet, Ullevål og Aker er slått sammen til Oslo universitetssykehus.

Sorg og skuffelse

Vedtaket om nedleggelse ble møtt med sorg og skuffelse blant brukere og de åtte ansatte jordmødrene ved Føderiket. Kun tre jordmorstillinger skal ifølge vedtaket overføres til ABC når Føderiket stenger dørene. Ifølge ledelsen ved OUS skal de ansatte ved Føderiket bli ivaretatt, og ingen skal miste jobben på grunn av sammenslåingen. Men for de ansatte står det mer på spill enn faren for å bli stående uten jobb.

– Vi frykter at kompetansen som er

bygget opp i Føderiket vil gå tapt, sier jordmor Anne Kari Gjestvang, som er enhetsleder i Føderiket og medlem av Jordmorforbundet (NSF).

Hun har deltatt i utvalget som ble nedsett for å utrede en mulig sammenslåing av ABC-enheten og Føderiket, og har hele tiden vært kritisk til sammenslåing. Vedtaket kommer før prosjektperioden er over og uten at tilbudet har vært markedsført i særlig grad.

Protestliste

Dagen etter at ledelsen for Oslo Universitetssykehus fattet sitt vedtak, møtte representanter for ledelsen flere brukere og ansatte i Føderiket i lokalene til administrasjonen på Ullevål.

På vegne av aksjonsgruppen «Redd Føderiket», som har egen side på Facebook, overrakte Vilde Aas Jacobsen en underskriftsliste mot nedleggelse til OUS-ledelsen med 800 navn samlet inn på Facebook. Hun fødte sitt første barn på Føderiket i august 2010.

– Dere er ansvarlige for å fjerne dette enestående tilbudet. Dette hadde aldri skjedd hvis det var menn som fødte, sa Vilde Aas Jacobsen, som fødte sitt første barn i Føderiket i august 2010.

Som førstegangs fødende ville hun ikke hatt anledning til å føde i ABC. ABC har heller ikke samme tilbud som Føderiket om at jordmor kommer på hjemmebesøk rett etter fødselen. Vilde

Aas Jacobsen omtalte sin fødsel som «en perfekt fødsel og en herlig opplevelse, uten behov for en eneste paracet». For andre fornøyde brukere som var til stede og tok ordet, var det også viktig at Føderiket tilbyr fødsel utenfor sykehus – en «hjemmefødsel» utenfor hjemmet.

Føderiket har sin egen side på Facebook med navnet «Opplev en god fødsel på Rikshospitalet».

Vil styrke tilbudet

Tilstede i forsamlingen på 30 – 40 var flere småbarnsforeldre med barn på armen og i fanget, født i Føderiket.

Viseadministrerende direktør Jan Erik Thoresen og klinikkssjef Terje Rootwelt ved Rikshospitalets Barneklinnikk var til stede på vegne av ledelsen i OUS og tok imot underskriftslisten.

1. januar i år ble fødeavdelingene ved Ullevål og Rikshospitalet slått sammen til én fødeavdeling med to ulike plasseringer. Terje Rootwelt understreket at Føderiket skal slås sammen med ABC på Ullevål og mente at det ikke betyr nedleggelse av tilbudet.

– Vi skal videreføre og styrke lavrisikotilbudet for fødende innen ABC-enheten, sa Terje Rootwelt.

– Det er ikke et differensiert fødetilbud hvis de eneste alternativene er å føde på sykehus eller hjemme, sa en av de mange som var tilstede og argumenterte mot nedleggelse av Føderiket.

DEBATT: Jordmor Anne Kari Gjestvang er enhetsleder ved Føderiket, og deltok i debatten med OUS-ledelsen ved overrekkelsen av underskriftlisten mot nedleggelse av Føderiket.

FORNØYD BRUKER: Vilde Aas Jacobsen med datteren Olea etter at hun overrakte underskriftsliste fra fornøyde brukere mot nedleggelse av Føderiket.

Kritisk til nedleggelse

Føderiket har vært for lite profilert av ledelsen, mener tillitsvalgt ved fødeavdelingen i OUS, Margunn Omtvedt.

Norsk Sykepleierforbund mener Føderiket må bestå ut prosjektperioden som er til juni 2012. De ansatte har ikke hatt midler til markedsføring, og har på egen hånd formidlet tilbudet til fastleger og jordmødre i Oslo.

– De viktigste formidlerne av tilbudet er brukerne ved Føderiket, og det samme så vi ved oppstart av ABC på Aker sykehus i 1997, sier Margunn Omtvedt.

Hun stiller seg undrende til at ledelsen ved OUS vil legge ned Føderiket, hvor det både er påkostet ombygging og inngått en leiekontrakt for fem år. Prosjektet var ment å bli evaluert etter fem år, både faglig og økonomisk.

– Vi vet at det i de nærmeste årene forventes 250 flere fødsler i Oslo per år. Fødeavdelingene i OUS er i dag fulle. Hvor skal disse kvinnene føde? spør Margunn Omtvedt.

Selv om tilbudene ved Føderiket og ABC har mange likheter, mener hun også at tilbudet ved Føderiket er et annet nettopp fordi det ligger utenfor sykehus.

– Føderiket er en jordmorstyrt fødestue som holder til i de gamle lokalene til Kvinneklinikken, Rikshospitalet. Dette er et trygt tilbud til friske kvinner som føder til termin. I tillegg er det kvinner med spesielle behov eller opplevelser som får innvirkning på svangerskap, fødsel og barseltid som velger å føde der. De sårbare trenger mindre forhold og færre personer å forholde seg til. Det gir for mange kvinner den beste tryggheten, sier Margunn Omtvedt.

Oslo universitetssykehus (OUS) har den største fødeavdelingen i Norge og Norden.

– Sykehuset må være et foregangs-sykehus med et differensiert fødetil-

Fødsler i OUS

- Oslo universitetssykehus: 9.500 fødsler per år
- ABC-enheten: 600 fødsler per år
- Føderiket: 120 fødsler per år

Føderiket

- Jordmorstyrt fødeenhet utenfor sykehus med åtte jordmødre i til sammen 6,5 stilling.
- Åpnet i juni 2007 i historiske lokaler til gamle Rikshospitalets kvinneklinikk.
- Føderiket ble opprettet for å tilby kvinner som søkte fødeplass på Rikshospitalet et differensiert fødetilbud, samtidig som antall fødeplasser i Oslo økte med 300. Det skulle også bygges opp et kompetansesenter for normal fødsel.

bud, som også har Føderiket som et alternativ, der de faglige resultatene er meget gode og brukertilfredsheten stor. Føderiket og ABC er gode avdelinger hver for seg og brukerne av OUS trenger også Føderiket, sier Margunn Omtvedt, som selv er jordmor og avdelingstillitsvalgt i Jordmorforbundet NSF ved fødeavdelingen i OUS.